

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
i la setmana que ve:
La diversitat religiosa a l'aula

Estils

MEDITACIONS SOBRE EL TEMPS

En el ahora és una íntima i poètica obra del mestre zen Thich Nhat Hanh on narra la seva recerca espiritual i reflexiona sobre la seva lluita.

GETTY

Ramadà: llums i ombres

Entre l'ascetisme i la festa: aquest cap de setmana comença el ritual més sagrat dels musulmans

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Fatma, catalana nascuda al Marroc fa seixanta anys, i treballadora de la neteja a Barcelona, fa dos mesos que estalvia part del seu magre sou: ve el ramadà! Però, si aquest és un mes de dejú per als musulmans i musulmanes, d'aprofundiment en la dimensió espiritual de cadascú, de trencament amb inèrcies que porten a l'oblit de Déu... per què estalvia la Fatma? És un mes d'ascetisme o de festa? Enguany, comença aquest cap de setmana amb l'arribada de la nova lluna i amb ella arriben també tot l'entramat de complexitats que acompanya un dels rituals religiosos més seguits i coneguts del món. Complexitats que s'inicien ja per triar aquest toc d'inici i que any rere any desperta debats i polèmica: les diverses opcions que es trien per observar el fil de lluna creixent comporten situacions paradoxals, com que no tothom comenci i acabi el mateix dia. Recentment ho anunciaven els diaris algerins: "Per primera vegada en 18 anys Algèria no seguirà l'Aràbia Saudita", assenyalant el que és moneda de canvi al món musulmà. En efecte, moltes vegades l'inici del ramadà és més una decisió política que no pas religiosa i sol oposar aquells que defensen anunciar la data d'inici el vespre abans, o el mateix vespre, quan la lluna és visible per l'ull humà i el sector que aposta per utilitzar els càlculs astronòmics, fet que permet saber-ho amb molta més antelació. En aquest últim cas, diuen

els seus partidaris, no hi hauria lloc per a divergències i es podria fixar una mateixa data mundial, fet que els detractors veuen amb recel perquè contradiu la tradició. Exemple, una vegada més, de l'enorme heterogeneïtat de l'islam i la seva pluralitat jeràrquica sense autoritat central. Però aquesta manca d'autoritat central no implica afany d'imposar criteris, en especial quan costa diferenciar la institució religiosa de la política.

El dejú no es pot imposar

Farhat Othman (Sfax, Tunísia, 1956), jurista, polític i exdiplomàtic, a més d'autor de diversos llibres, expressa al web Nawaat, plataforma cívica tunisiana creada fa quinze anys, les seves opinions sobre la barreja de religió i política en dates assenyalades com aquesta: "A l'islam, dejunar durant el ramadà no és una obligació absoluta. El dejú no pot imposar-se si tenim en compte les innombrables possibilitats ofertes lícitament per no fer-ho. Així, no dejunar és perfectament possible pel musulmà si mirem les alternatives legals que se li ofereixen i per les quals no ha de donar comptes a ningú. És una concepció errònia de l'islam, instrumentalitzada per les autoritats polítiques, que fan del dejú una obligació imposada. Però no hi ha res de menys islàmic que la imposició de la fe. Són les autoritats polítiques que han fet de la religió un instrument còmode per assentar el seu poder, pretenent imposar un ordre moral que consolidi el seu ordre lliberticida. Però l'islam és innocent d'aquestes pràctiques". Othman, amb aquestes paraules, també fa referència a les manifestacions que en

Religió
"A l'islam, dejunar durant el ramadà no és una obligació absoluta"

Moral
És la política que ha fet de la religió un instrument per assentar el seu poder

els últims anys han sorgit en alguns països, com Algèria o Marroc, de persones que durant el ramadà es troben per menjar i beure a ple dia i ho converteixen en un acte de denúncia d'aquesta imposició més política que espiritual. "L'acte simbòlic dels que mengen i beuen en públic durant el mes de ramadà sovint no és un acte contra l'islam, sinó contra els règims àrabs que busquen amagar la seva naturalesa dictatorial manipulant la nostra religió tolerant i permissiva, transformant-la en una religió retrògrada i poc amant de la llibertat", afirma aquest exdiplomàtic tunisià i ferm activista per un islam tolerant.

El perill consumista

De la mateixa manera que Othman critica que s'imposi el dejú, també denuncia la desviació que pren aquest en els darrers temps: "És perquè oblidem els preceptes essencials de la nostra religió que avui veiem com el més sagrat del ramadà s'ha buidat de tot sentit espiritual, i pràcticament s'ha transformat en una festa pagana, gairebé orgiàstica, amb tots els excessos que l'acompanyen". Una crítica compartida per a molts, que veuen el perill que la celebració comunitària i festiva durant les nits d'aquest mes acabi convertint un ritual devocional en una festa social i prou, com ha passat a Occident amb el Nadal o la Setmana Santa. No obstant això, i admetent aquests tocs d'alerta, altres veus dins de la pròpia comunitat assenyalen que a l'islam no hi ha oposició entre l'anhel espiritual i l'àmbit mundà, tot el contrari, del que es tracta és de complementar els dos vessants i uni-

ficar-los en un equilibri no sempre fàcil d'aconseguir. En aquest sentit, el ramadà n'és un exemple: renúncia dels plaers mundans durant el dia, reverteixen en un acte de denúncia durant la nit. Del que es tracta és de no descompondre, amb una vida massa ascètica i d'abandó o amb una vida abocada al món material. Per al professor nord-americà Vali Nasr (Teheran, 1960), fill del gran erudit Seyyed Hossein Nasr, no hem de veure una contradicció entre espiritualitat i comerç, i tant el dejú del ramadà com el *hajj* (la peregrinació anual a La Meca) són dos exemples històrics d'aquest islam fundat, justament, per un comerciant esdevingut profeta. La pujada de preus durant el ramadà i l'augment del consum i de les exportacions de carn a tot el món islàmic, segons Nasr, tenen la seva justificació en aquesta manca de separació entre el món material i el món espiritual, tot i reconèixer que el creixement poblacional i una classe mitjana cada vegada més important fan que les xifres sorprenguin.

Possiblement és aquesta interconnexió entre els valors tangibles i intangibles que han fet subsistir una pràctica tan popular malgrat que, des de fora, estigui tan allunyada dels actuals paràmetres consumistes. Però, fins quan resistirà un ritual com aquest, de forts fonaments espirituals, sense diluir-se del tot en la voràntegine de l'espectacle i la distracció permanent, buidat de la seva essència? Les llums i ombres arriben amb la nova lluna... Sembla tasca de tots, musulmans i no musulmans, decantar-nos cap a un cantó o cap a l'altre. ■

OPINIÓ

Falsa nuesa

SÒNIA CASTAÑO

HISTORIADORA DE L'ART I DE LES RELIGIONS

Davant de la impossibilitat de ser nosaltres mateixos, busquem, reiteradament, reconèixer-nos en allò que ja no som nosaltres sinó la nostra màscara, la qual, d'una forma perversa, ens permet participar i viure en un present que ens exigeix, autoritàriament, formar part de la societat de l'espectacle i estar constantment exposats per poder demostrar la nostra existència. Milions de fotografies circulen per les xarxes socials donant falsos testimonis d'una vida que, de forma desesperada, vol mostrar la seva fictícia plenitud, ocultant, alhora, una altra vida que batega velada amb els seus propis rostres que mai veurà la llum.

Proliferació icònica de la nostra falsa existència que en lloc de donar-li realitat l'esgota. Realitat mediàtica i virtual que es reproduceix, incansablement, construint el ball de màscares al qual tots hem estat convidats i que té lloc en un fals horitzó que res té a veure amb l'infinit o l'obertu-

Milions de fotografies circulen per les xarxes socials donant falsos testimonis d'una vida que vol mostrar la seva fictícia plenitud

ra de la nostra mirada, sinó amb tot el que ens limita i ens cega. I amb total obediència i entrega, complim les noves lleis imposades de la immediatesa i la fugacitat. La passió per mostrar-nos, esdevinguda obsessió, ha convertit l'exhibició de les nostres vides en una espècie de campanya publicitària, creant una ingent quantitat d'imatges que ens aboca a una exterioritat que posa en perill la nostra interioritat.

Davant d'aquesta situació sense precedents, potser ens toca a nosaltres decidir, des de la llibertat que encara podem exercir, que no volem perdre el vincle amb un sentit més profund de l'existència, amb una realitat despallada de tota falsa aparença i ficció. Una realitat que ens permeti recuperar la nostra intimitat i la veritable nuesa: aquella que ens regala la possibilitat d'acariciar, amb les nostres mans, el cos i el rostre de l'altre i, alhora, la possibilitat que nosaltres també siguem acariciats.

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. ■

FIRMA FOTO

FIRMA FOTO

FIRMA FOTO